

บรรณานุกรม

หนังสือ

- ครองชัย หัตถา. (2550). **ประวัติศาสตร์ปัตตานี สมัยอาณาจักรโบราณถึงการปกครอง 7 หัวเมือง**. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- จุมพล หนิมพานิช. (2538). **ระบบราชการเปรียบเทียบ การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรสุมน พดุมิถิญา. (2553). **หลักการวิจัยทางสังคม**. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ. (2551). **มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม**. สำนักวิจัยและเขียนตำรา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. สงขลา: ชานเมือง.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต. (2548). **รัฐศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวี ทองสว่าง และคณะ. (2547). **ชีวิตและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2554). **ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- นियพรรณ วรรณศิริ. (2540). **มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2538). **ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล. (2541). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- พัทยา สายหู. (2529). **ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกสังคม**. กรุงเทพฯ: พิมพ์เสศ.
- พิชัย ผกาทอง. (2547). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- รายงานปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2552). **บทวิเคราะห์และแนวทางการแก้ปัญหาเชิงรุกที่ยั่งยืนด้วยสันติวิธี**. สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ: เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

- เรื่องวิทยุ เกษสุวรรณ. (2549). **หลักฐานศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2548). **เสียงจากคนตानी๒ เราคือปอนา๑**. โครงการอบรมและวิจัยเชิงปฏิบัติ การทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและชาติพันธุ์ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สวท.).
- สนิท สมัครการ. (2538). **การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับพัฒนาการของสังคม**. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์.
- สมาคมนักเรียนเกาอาหรับแห่งประเทศไทย. (2542). **พระมหาคำภีร์อัลกุรอาน พรอมความหมาย ภาษาไทย**. ราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย (อัลมะดีนะฮ์ อัลมูนาว่าเราะฮ์): ศูนย์กษัตริย์ ษะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้. (2529). **สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. พิมพ์ลักษณ์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- สุนทร ปิยะวสันต์. (2553). **การสอนอ่านอัลกุรอานโดยใช้ระบบกีรอَاتี การบริหารจัดการและ จัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่4. มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. สงขลา: ชานเมือง.
- สุพัตรา สุภาพ. (2542). **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิศวง ธรรมพันทา. (2543). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิไทย.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2537). **สังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมชาติ. (2546). **ชาติพันธุ์และมายาคติ**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2549). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชา สังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต และ นูมาน หะยีมาแซ. (2553). **ทฤษฎีใหม่สถาบันการศึกษามุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความจริง ที่ยังไม่ถูกเปิดเผย**. สงขลา: สถาบันการวิจัยและ วิชาการ.
- อิมรอน มะลูลีม. (2538). **วิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลไทยกับมุสลิมในประเทศไทย: กรณีศึกษากลุ่ม มุสลิมในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: อิสลามิกอะเคเดมี.

- al-Albanīy, Muhammad Nasir al-Din al-Albanīy. (1985). **Irwa' al-Ghalīl fi Takhrīj Ahādīth Manār al-Sabīl** (إرواء الغليل في تخريج أحاديث منار السبيل). Bairūt : al-Maktab al-Islamīy.
- al-Albanīy, Muhammad Nasir al-Din al-Albanīy. (1985). **Miskāt al- Maṣābīh** (مشكاة المصابيح) Bairūt : al-Maktab al-Islamīy.
- al-Albanīy, Muhammad Nasir al-Din al-Albanīy. (1995). **Silsilah Ahādīth al-Sahīhah** (سلسلة الأحاديث الصحيحة) . Riyād : al- Maktab al-Ma'a rīf.
- al-Albanīy, Muhammad Nasir al-Din al-Albanīy . (2010). **Sahīh wa Da 'aif Sunan Ibn Mājah**. (صحيح وضعيف سنن ابن ماجة). s.l. : s.n.
- al-Albanīy, Muhammad Nasir al-Din al-Albanīy . (2000). **Sahīh al-Targhīb wa al-Tarhīb** (صحيح الترغيب والترهيب) . Riyād : Saudīy Arabia.
- Amin Abu lawīy. (1999). **Usul al-Tarbīyyah al-Islamīyyah**. (أصول التربية الإسلامية) . s.l. : s.n.
- al-Baidawīy, Abu Sateid Nasir al-Din Abdullah Bin Umar Bin Muhammad al-Shairazīy al- Baidawīy.(1997). **Anwar al-Tanzil wa Asrar al-Ta'wil**. (أنوار التنزيل وأسرار التأويل) Bairūt : Dār Ihya al-Turath al-'Arabīy.
- Best, John W. (1977). **Research in Education**. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- al-Bukhārīy, Muhammad Ibn Ismā'īl. 1993. **Sahīh al-Bukhārīy**. (صحيح البخاري) Bairūt : Dar Ibn Kathīr.
- Abū Dāwud, Sulaimān Ibn al-'Ash'ath al-Sajistāniy al-Azdiy. (1988). **Sunan Abī Dāwud** (سنن أبي داود). Bairūt : Maktabat al-'Asrīy.
- al-Ghāzaliy, Abu Hamid Muhammad bin Muhammad. (1994). **Ihya' Ulum al-Dīn**. (إحياء علوم الدين) . Bairūt : Dar Sadir.
- al-Ghazaliy. (2001). **Darusalam .Pedagogy Pendidikan Islam**. Malaysia : Utusan Publications-Distribution SDN. BHD.
- al-Hashimīy , Khalid Hāmīd . (2000). **Usul al-Tarbīyyah al-Islamiyyah**.

(أصول التربية الإسلامية). Saudi Arabia : Dār Alim al-Kutub.

Abu al-‘Inain, ‘Ali Khalil Mustafa. (1985). **Falsafat al-Tarbīyyah al-Islamīyyah fi al-Qur'an al-Karim** (فلسفة التربية الإسلامية في القرآن الكريم). Egypt : Dār al-Fikr al-Islamīy.

Ibn Kathīr, Abu al-Fida’ Ismaīl Bin Umar Bin Kathīr al-Dimishqīy. (1993). **Tabaqāt al-Shāfi ‘aīyah** (طبقات الشافعية) Cairo : Maktabat al-Thaqafat al-Dinīyyah.

Ibn Mājah, ‘Abī ‘Abd al-Lah Muhammad Ibn Yazīd al-Qazwīniy.(1997).
Sunan Ibn Mājah (سنن ابن ماجه). Beirut : Dār al-Fikr.

Ibn Manẓur, Abu al-Fadl Muhammad Bin Mukarram Bin Ali Jamal al-Din Ibn Manẓur al- Ansariyal-Ifriqiyy. (1993). **Lisān al-Arab**. (لسان العرب) Beirut : Dar Sadir.

Muslim, Ibn Hajāj al-Qushairiy al-Naisābūrīy. (1981). **Ṣahīh Muslim** (صحيح مسلم) . al- Qahīrah: Dār Maktab.

Ibn Qudāmah, Ahmad bin Abd al Raḥman bin Qudāmah al-Maqdisīy. (1978).

Mukhtaṣar Minhāj al-Qāsidīn (مختصر منهاج القاصدين). Beirut : Damshiq.

al-Qurtubīy, Abu Abdullah Muhammad Bin Ahmad Bin Abi Bakr Bin Farah al-Ansarīy al-Qurtubīy. (1964). **al-Jami‘ li Ahkam al-Qur’ān**. (الجامع لأحكام القرآن) Cairo : Dār al-Kutub al-Misrīyah.

al-Raghib al-Asfahanīy, Abu al-Qāsim al-Husin Bin Muhammad Bin al-Mufaddal. (1992). **Mufradāt Alfāz al-Quran**. (مفردات ألفاظ القرآن) Damshiq (sīyria) : Dār al-Qalam.

‘Abd al-Raḥmān al-Naḥlāwīy. (2003). **Usul al-Tarbīyyah al-Islamīyyah wa Asalibiha**. (أصول التربية الإسلامية و أساليبها) Damshiq (sīyria) : Dār Al-Fiqr .

Al-Razīy, Abu Abdullah Zain al-Din Muhammad Bin Abi Bakr Bin Abdulqadir al-Hanafiyy al- Razīy. (1999). **Mukhtār al-Sahāh**. (مختار الصحاح) Beirut : al-Maktabat al- Asrīyyah.

Robert Schvettinaer. (1970). **The Conservative Tradition in European Thought**,

New York: Putnam's Sons, cited in Levine, op.cit., p.73.).

al-Tirmidhīy, Muhammad Ibn 'Isa bin Saurah. (1987). **Sunan al- Tirmidhīy** (سنن الترمذي). Beirut : Dār al-Kutub al-'Ilmīyah.

al-Zintanīy, 'Abd al-Hamid al-Said. (1993). **Usus al-Tarbīyyah al-Islamīyyah fi al-Sunnat al Nabawīyyah**. (أسس التربية الإسلامية في السنة النبوية). Libya-Tunis : al-Dār al- 'Arabīyyat li al-Kutub

Yusuf al-Qaradawīy. (1997). **al-Rasul Wa Al-Ilm**.(الرسول والعلم) Bairūt, Lubnān : al-Resalah Publishing House.

หนังสือแปล

Hery Noer Aly. แปลโดย ฮาเร๊ะ เจ๊ะโด. (2557). **การศึกษาในอิสลาม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี : ศูนย์ อิกเราะหมีเด็ย.

Muhammad 'Atiyat al-Ibrashīy. แปลโดย บรรจง บินกาซัน. (2521). **การศึกษาในอิสลาม**. จาก Education In Islam. กรุงเทพฯ: อัล-ญีฮาด.

Abū al 'a lā al-Mawdūdiy. แปลโดย บรรจง บินกาซัน. (2554). **ตัฟฮีมุลกุรอาน เล่ม 5**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.

..... แปลโดย บรรจง บินกาซัน. (2553). **ตัฟฮีมุลกุรอาน เล่ม 8**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.

..... แปลโดย บรรจง บินกาซัน. (2551). **ตัฟฮีมุลกุรอาน เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.

..... แปลโดย บรรจง บินกาซัน. (2555). **ตัฟฮีมุลกุรอาน เล่ม 4**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.

Abdul Rahman al-Shihah. แปลโดย อิบรอมลี ยูนูส. (2011). **คุณลักษณะเฉพาะของศาสนาอิสลาม** (خصائص الدين الإسلامي). สาสน์แห่งอิสลาม.

'Amin bin Abdullah al-shaqāwīy.. แปลโดย ยูซุฟ ออบูบักร. (2011). **โอวาท แต่ผู้แสวงหาวิชาความรู้** (وصايا لطلبة العلم). สำนักงานเผยแพร่และสอนอิสลาม. กรุงริยาด: อีร์-ร็อบวะฮ์.

หะสัน หมัดหมาน และคณะ. แปลโดย อิบรอฮีม ชุกรี. (2541). **ประวัติราชอาณาจักกรมลาญปะ**

ตานี. แปลจาก Sejarah Kerajaan Melayu Patani. ปัตตานี: โครงการจัดตั้งสถาบัน
สมุทรรัฐ เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มูฮัมมัดซัมเบอร์ี อับดุลมาลิก. แปลโดย มะหามะซาคี เจะหะ. (2543). **ปัตตานีในอารยธรรมมลายู.**
จาก Patani dalam Tamadun Melayu. ปัตตานี: โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐ
เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Zayyid Muhammad shahatah. แปลโดย สุนทร มาลาตี. (1986). **Al-Mursyid fi ta alim al-
Tarbiyat al-Islamiyat.** (ศึกษาศาสตร์อิสลามและวิทยาการสอนอิสลามศึกษา). ซาอูดี
อารเบีย: มหาวิทยาลัยคิงซาอุดีเรียด.

วิทยานิพนธ์

ไข่มุก อุทยาวลี. (2548). **การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีต่อการบูรณาการทาง
สังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2460-2547.** รายงานการวิจัย
สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

คมวิทย์ สุขเสนีย์ และคณะ . (2555). **กระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุมุสลิมและการ
พัฒนาเครือข่าย : กรณีศึกษา “ปอเนาะดาแล”.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

คณิต ไข่มุกต์ และคณะ. (2525). **บทบาทของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามปอเนาะที่มีต่อ
ชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี).** สำนักงานคณะกรรมการ
การวิจัยแห่งชาติ ประเภทสาขาวิชาการ.

ชิตติก อาลี. (2554). **วิวัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
อิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ซูหุดี หะยีมะแซ. (2553). **อิมามอัชชาฟีอีย์ : แนวคิดและบทบาททางการศึกษา.** วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.

ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ. (2549). **ทัศนคติของประชาชนต่อความไม่สงบในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้.** วิทยาลัยอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- นันทกาญจน์ เบ็ญเต็มอะหลี. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อการคงสภาพระบบเก่าของโรงเรียน
ปอเนาะในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้**, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตย์ สมะฮูน และคณะ. (2549). **พหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชาย
แดนภาคใต้ กรณีศึกษาปอเนาะ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มุสลิมศึกษาสถาบันเอเชีย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกิจ ประจนปัจจนึก. (2516). **การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอน
ศาสนาอิสลาม**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป ฉัตรสุภางศ์. (2551). **การศึกษาทางปรากฏการณ์วิทยาของการศึกษา ของชาวไทยมุสลิม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ.2441 ถึง พ.ศ.2549**. ภาควิชานโยบาย การ
จัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรยศ ราฮิมมูลา. (2545). **บทบาทสถาบันอุลามาฮ์และการศึกษาอิสลามปัตตานีในอดีต ตั้งแต่
ค.ศ.1785-1945**. ปัตตานี : ม.ป.ท.
- มะรอนิง สาแลมิง และ แวอาลี โตะตาตู. (2552). **ศึกษาวิเคราะห์หนังสือมุนะฮ์อัลมุคอลลีย ของ
ชัยคุดาวูด บิน अबดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
อิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มูนาดีย หะยีดาโอ๊ะ. (2549). **เขตดาวูด อัล-พะฎอนีย์:ชีวิตประวัติ ผลงานและอิทธิพลต่อสถาบัน
ศึกษา ปอเนาะในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี ค.ศ.1945-2005**.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- รุ่ง แก้วแดง. (2511). **ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการเปลี่ยนแปลงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอน
ศาสนาอิสลาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิต
พัฒนาบริหารศาสตร์.
- วรวิทย์ บารูและ คณะ. (2551). **มลายูปัตตานี : ชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ และการเปลี่ยนแปลง**. โครงการ
การจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วินิจ สังขรัตน์. (2544). **อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ ปานเกล้า. (2541). **นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลในชุมชนชาวไทยมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2475-2535)**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรศักดิ์ หลีเส็น. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในทัศนะของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา : ศึกษาเฉพาะจังหวัดยะลา**, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะพัฒนาสังคม.
- อัปดุลรอซิด เจะมะ. (2556). **ภูมิปัญญาและทุนเดิมของปอเนาะ**. แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- อัสมัน แตะอาลี. (2547). **ฟิถอนิพนฮของเชคมุหัมมัด บิน อิสมาอีล อัลดาวูดี อัลฟะฎอนีย์ในหนังสือมัจญละฮ อัลบัตร์รียน์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2548). **ปอเนาะกับการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในความรู้กับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง กรณีวิกฤติการณ์ชายแดนภาคใต้**. วิทยาลัยอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต และ มุหัมมัดรุษานี บากา. (2554). **การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบบรอเฮง อาลฮูเซน. (2552). **พัฒนาการสถานศึกษาปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ถึงพ.ศ.2549**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิสมาอีล เบญจสมิทธิ์. 2551. **บทบาทด้านการศึกษาและการเมืองของชัยควันอะหมัด อัลฟะฎอนีย์ (พ.ศ.2399-2451)**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- Madmarn, Hasan. (2002). **The Pondok and Madrasah in Patani**. 2nd Printing. Bangi : University Kebangsaan Malaysia.
- Mohamad Zamberi A. Malek. (1994). **Pattani Dalam Tamadon Melayu**. Selangor Darul Ehsan. Denwan Bahasa dan Pustaka.
- Ismail Awang. (1988). **Adat Orang-orang Melayu yang ertentangan dengan Akidah Islam Kelantan** Pustaka Aman Press Tradisi dan Perubahan. Kuala Lumpur: Utusan Publication and Distributors.
- Ismail che daud. (1988). **Tokeh-tokeh Ulama Semenanjung Meiyau (1)**. Kuala Lumpur: Perniagaan Rampai Utama.
- Surin pitsuwan. (1989). **Islam di Muang Thai Nasionalisme Meiyau Masyarakat Patani**.LP3ES Jakarta

วารสาร

- Muhammad bin Abdulwahab. (2004). **หลักสามประการพร้อมหลักฐาน**. ซาอูดิอาระเบีย ตัวแทนการพิมพ์และวิจัยด้านวิชาการ กระทรวงศาสนา กิจ ศาสนาสมบัติ เผยแพร่และแนะนำ, หน้า 2.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. (2552). **การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้**. ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ 15. ฉบับที่ 5, 740-765.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2542). **การอ้างชาติพันธุ์กับความเป็นชาติในสังคมไทย**. วารสาร ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 20. ฉบับที่ 12, 10-13.
- สุเทพ สุนทรเกษม. (2547). **ปอเนาะ : มรดกสถาบันการศึกษากับการบูรณาการทางศาสนาและสังคมของชาวมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วารสารรัฐสมิแล, ปีที่ 25. ฉบับที่ 10, 69-107.
- อับดุลลอฮ ลออแมน. (2540). **ฟาฮิฮ วันมูซอ อัล ฟาฏอนีย**. วารสารวัฒนธรรม, ปีที่ 2.
- อิบรอเฮง จะลากี. (2556). **บทบาทของอูลามายอและปอเนาะในจังหวัดภาคใต้**. วารสารวิทยาลัยอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ 1. ฉบับที่ 1, 200-220.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2549). **การศึกษาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วารสารอินโดจีนศึกษา ฉบับวิกฤติไฟใต้, ปีที่ 7. ฉบับที่ 1, 56-86.

เว็บไซต์

กิตติศักดิ์ มะสมัน. (2556). **อุดมการณ์ทางการเมือง**. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2558, สืบค้นจาก <http://www.annmew123.blogspot.com>.

ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 12. (2557). สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2557, สืบค้นจาก <https://www.coad3.org/web>.

โครงการวิจัยและการพัฒนาการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. (2553). **การพัฒนากระบวนการสอนอัลกุรอานระบบกึ่งรออาตี**. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.thaigoodview.com>

ชาญชัย คุ่มปัญญา. (2556). **อุดมการณ์อนุรักษ์นิยม**. เอกสารประกอบคำบรรยายอุดมการณ์ทางการเมือง เดือนมีนาคม 2553. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.chanchaivision.com>.

รายงานของคณะอนุกรรมการศึกษาวิถีทางการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์. (2549). สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.tdri.or.th>.

สุริยะ สะนิวา และคณะ.(2551). **ชาวมลายูมุสลิมกับสิทธิเสรีภาพ : ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558, สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org>.

อาหมัด เบ็ญอาหลี .(2547). **เมื่อ" ปอเนาะ" ถูกมองในแง่ร้าย ผลกระทบ และแนวทางพัฒนาเชิงบูรณาการ**. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.nidambe11.net>.

บุคลากรกรม

กิฟฟาลี ยีรัน (ศิษย์เก่าปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่มัสยิดมิมิฟตาฮุดดีน บ้านพลีใต้ ม.3 ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา. เมื่อวันที่ 2 กันยายน

ซาฟารี เหาะไบ (ศิษย์เก่าปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2558
พ.ศ. 2558

ดลเสาะ เส็มหมาน (โต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่สถาบันศึกษาปอเนาะท่ามะกรูด. 113/7 หมู่ที่ 1 ต.ท่าหมอไทร อ.จะนะ เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558.

ตัยยิปีย บุกุโส๊ะ (โต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่สถาบันศึกษาปอเนาะนิติศาสตร์อิสลาม. 2 หมู่ที่ 3 ต.แค อ.จะนะ. เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

นิเลาะ แวกูเซ็ง (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558.

มุขตาร์ สันเอียด (โต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่สถาบันศึกษาปอเนาะอัลมุขตาร์ญตุลอิสลามียะฮ์ 27/1 หมู่ที่ 2 ต.แค อ.จะนะ. เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

ลำแอ หลีสะหัด (ศิษย์เก่าปอเนาะ) (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่มีสยิตมิฟตาฮุดดีน บ้านพลีไต้ ม.3 ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา. เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2558

อมร หวันปะรัตน์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่สำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอจะนะ. เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558.

อับดุลรอซิด เจ๊ะมะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558.

อับดุลรอหมาน สอมนัน (ผู้ให้สัมภาษณ์). อับบัส ยีรัน (ผู้สัมภาษณ์). ที่สำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอจะนะ. เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558.